

NRM focust op fraaie

Een rubriek met honderdtonners is een van de publiekstrekkingen van de zestiende NRM in Zwolle. De hernieuwde aandacht voor koeien met een hoge levensproductie sluit goed aan bij de maatschappelijke wens om koeien ouder te laten worden. Juist de nationale show is de plaats om te tonen dat mooie koeien duurzaam zijn en passen binnen het fokdoel.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

In slechts een paar weken tijd waren er meer dan 40 honderdtonners aangemeld voor deelname aan de speciale productieklasse op de NRM. Een selectiecommissie bracht het aantal terug naar 22, maar het grote aantal aangemelde koeien met meer dan 100.000 kg melk toont duidelijk het enthousiasme voor het NRM-programmaonderdeel.

'Levensduur en een hoge levensproductie staan volop in de belangstelling', zo weet ook NRM-coördinator Jos Buiting, in het dagelijks leven actief bij Coöperatie CRV. 'Natuurlijk draait de NRM om mooie koeien, maar we willen er als land ook ons fokdoel laten zien. Daarin spelen levensduur en levensproductie nadrukkelijk een rol. Wanneer koeien langer mee-

gaan, kun je minder jongvee aanhouden en binnen de fosfaatrechten meer melkkoeien houden. Bij een hogere levensproductie kun je bovendien de opfokkosten over meer kilogrammen melk spreiden. Koeien gezond oud laten worden levert gewoon geld op.' Het is dan ook niet voor niets dat de NRM-organisatie de keuring met honderdtonners herintroduceert. In 2012 en 2014 kreeg deze rubriek veel waardering en Buiting verwacht dat het opnieuw een extra publiekstrekker zal zijn in het vrijdagprogramma. 'Nederland is een van de koplopers in de wereld wanneer het gaat om aantallen honderdtonners. Gemiddeld gaan onze koeien 3,5 lactaties mee en schommelt de levensproductie rond de 30.000 kg melk. Op

én duurzame koe

de NRM kunnen we dat iedereen trots laten zien.’ Zo vlak voor de zestiende NRM-editie in de IJsselhallen in Zwolle kijkt Buiting vol verwachting vooruit naar het evenement. ‘De Nederlandse succesvolle deelname aan het EK in Libramont dit voorjaar is internationaal niet onopgemerkt gebleven. En je merkt het ook aan het enthousiasme van deelnemers. De sfeer is nu al heel goed onder de inzenders, de standhouders en de sponsors.’

Maar zitten keuringsliefhebbers wel op een rubriek met oude koeien te wachten? Met andere woorden: zijn koeien in de keuringsring wel de koeien die ook oud kunnen worden? ‘Natuurlijk wel’, zo geeft Buiting beslist aan. ‘De jury heeft de opdracht de koeien op volgorde te zetten die het beste passen qua fokdoel. In dat fokdoel zit ook dat koeien duurzaam en gezond oud moeten kunnen worden.’

De opmerking van Buiting wordt onderstreept door oud NRM-kampioenen Geertje 289, Wilhelmina 358 en Wilhelmina 269, die de grens van 100.000 kg melk behaalden. Ook internationaal zijn er aansprekende voorbeelden van keuringsvedettes die oud zijn geworden (zie kaders op de volgende pagina’s).

Levensduur steeg afgelopen jaren niet

De aandacht voor een hoge levensproductie tijdens de NRM sluit goed aan bij de doelstelling van land-

bouworganisatie LTO en de Duurzame Zuivelketen (DZK). ‘Koeien ouder laten worden is in de eerste plaats voor de melkveehouders economisch interessant, maar er ligt duidelijk ook een maatschappelijke wens dat koeien langer mee moeten gaan dan drie, vier lactaties’, zo vertelt Wil Meulenbroeks, sectorvoorzitter vakgroep melkveehouderij bij LTO. ‘We doen het qua levensduur internationaal best goed in Nederland, maar we moeten niet de kop in het zand steken. We krijgen vanuit de maatschappij vragen waarom we koeien vroegtijdig afvoeren, terwijl ze nog in de bloei van hun leven zijn.’

Het is niet voor niets dat LTO en de Duurzame Zuivelketen (DZK) het verhogen van de levensduur van de Nederlandse melkkoe met zes maanden tot een van hun programmapunten hebben gemaakt. ‘Maar eerlijk is eerlijk, we zijn afgelopen tijd niet veel opgeschoten. We zijn daarom dat halve jaar extra aan het heroverwegen. Daarnaast denken we na over hoe we veehouders de juiste handvatten kunnen geven om die levensduur echt te verhogen.’

Een belangrijke reden waarom de levensduur en de levensproductie licht daalden afgelopen twee jaar, is de werking van het fosfaatreductieplan, waardoor veel koeien vroegtijdig werden afgevoerd. Maar de invoering van de fosfaatrechten zou ook wel eens voor een omslag kunnen zorgen.

▲
De vijf Coba's van de familie Luttikhedde die deelnemen aan de rubriek honderdtonners

NEDERLAND

NRM-toppers van Van Dijk

Geertje 289, Wilhelmina 358 en Wilhelmina 369 zijn de ultieme voorbeelden van NRM-kampioenen die ook hoge levensproducties kunnen realiseren. Fokker en eigenaar Teus van Dijk uit Giessenburg zag Geertje (v. Slingeman 63) in 1998 de nationale titel opeisen, stalgenote Wilhelmina 369 (v. Allen) lukte dat in 2008 en Wilhelmina 358 (v. Juror) in 2010. Minstens zo indrukwekkend zijn de levensproducties: Geertjes levenstotaal reikte tot 185.000 kg, Wilhelmina 369 produceerde 153.000 kg melk, terwijl Wilhelmina 358 kwam tot 163.000 kg.

DUITSLAND

97 punten voor Lady Gaga

Modestdochter Lady Gaga heeft eigenlijk geen introductie nodig. De oogappel van Henrik Wille uit Herbergen won diverse keuringen in Duitsland, maar eiste ook rubriekszeges op tijdens de Swiss Expo in Lwauzanne. In 2015 en 2017 werd ze nationaal kampioene en ze vertegenwoordigde Duitsland tot driemaal toe tijdens het EK. Met een levensproductie van 118.000 kg melk en 97 punten voor algemeen voorkomen is ze het showen nog altijd niet moe: Wille meldde haar andermaal aan voor de Duitse nationale show.

ZWITSERLAND

Dubbele EK-titel roodbont

Als twaalfjarige koe stak Suard-Red Jordan Irene in bloedvorm en won ze het algemeen kampioenschap roodbont tijdens het EK in Colmar in 2016. Ze prolongeerde daarmee de EK-titel die ze in 2013 behaalde. De Jordandochter van de broers Schrago uit het Zwitserse Middel heeft een uitgebreid palmares en kreeg 97 punten. In 2017 passeerde ze de grens van 100.000 kg melk.

‘Management, fokkerij en huisvesting zijn zaken waar je als veehouder mee aan de slag kunt om de levensduur te verhogen, maar inderdaad is het afgelopen tijd vooral de politiek die de meeste invloed had’, zo stelt Meulenbroeks. ‘De afgelopen twintig jaar weerhielden het melkquotum en een overschot aan jongvee melkveehouders ervan om koeien oud te laten worden. Maar zo’n radicale ingreep als het fosfaatreductieplan, dat voorziet ik nu niet en dat zullen we als LTO ook niet accepteren. We zijn nu echt in rustiger vaarwater gekomen, waardoor het vooral de managementbeslissingen zullen zijn die invloed hebben op de levensduur.’

Rubriek honderdtonners motiveert

Meer aandacht voor levensduur was ook de reden voor het oprichten van de Stichting Fokken voor Levensduur twee jaar geleden. ‘Ik vond de rubriek honderdtonners in 2014 het mooiste moment van die NRM-editie’, zo vertelt melkveehouder Peter Aalberts, voorzitter van de stichting. ‘Het werkt enorm motiverend om te zien dat er koeien zijn die in een goede gezondheid zo’n levensproductie kunnen halen.’

De Stichting Fokken voor Levensduur is opgericht om ervaringen en kennis over levensduur uit te wisselen. ‘Er worden steeds meer data verzameld en wellicht zijn er nieuwe gegevens te vinden die de levensduur kunnen voorspellen’, verduidelijkt Aalberts. ‘Neem het veranderen van de uivorm van vaars naar derde- of vierdekalfskoe. Misschien is dat een indicatie of een koe de honderd ton gaat volmaken of juist niet.’ Lastiger te meten, maar zeker ook

VERENIGDE STATEN

14-jarige Madisonkampioene

Rainyridge Tony Beauty kreeg in 1999 een staande ovatie toen ze als 14-jarige gekroond werd tot algemeen kampioene van de World Dairy Expo in het Amerikaanse Madison. De Tonydochter won in 1995 deze titel ook, maar ze werd vier jaar later de oudste Madisonkampioene ooit. Haar carrière kende met acht kalveren en 75.000 kg melk geen extreme productiedrang, maar het was wel een prestatie van formaat om als 14-jarige al haar (veel) jongere uitdagers te verslaan.

relevant, zijn volgens Aalberts de weerbaarheid en de intelligentie van honderdtonners. 'Een hoge levensduur vraagt om geduld, en dat zal ook zo zijn bij het verzamelen en interpreteren van dit soort nieuwe kengetallen.' Overigens maakt Aalberts wel een onderscheid tussen koeien oud laten worden en een hoge levensproductie. 'Ik merk dat het wel eens lastig is om aan de consument uit te leggen dat zo'n koe zo oud is en dan ook nog 100.000 kg melk heeft gegeven. Als boer ben je daar trots op, maar de burger vindt die hoeveelheid melk dan juist weer zielig. Voor een veehouder heeft een hogere levensproductie economisch juist wel meer waarde dan een hoge levensduur. Maar er zijn gelukkig genoeg voorbeelden van koeien die beide combineren.'

Meer binding met oude koeien

Juist die variatie in koeien en bedrijven biedt kansen, stelt Wil Meulenbroeks. 'Wat kunnen we van deze koeien en boeren leren? Daar moeten we meer naar op zoek de komende tijd, zodat we handreikingen kunnen aanpakken om op nationaal niveau de gemiddelde leeftijd en levensproductie omhoog te krijgen. Het is in elk geval mooi dat we dit soort koeien en hun boeren zullen zien tijdens onze nationale keuring.'

Peter Aalberts ziet nog een voordeel van oudere koeien. 'Je krijgt meer binding met koeien die langer op je bedrijf lopen. Koeien zijn hier in Nederland geen nummer, maar echt een individu. Kijk maar eens hoe trots boeren zijn op hun oude koeien.'

En die trotse uitstraling voorziet Jos Buiting eind juni dan ook in de IJsselhallen. 'Of het nu om oude, jonge of kampioenskoeien gaat, de NRM is bij uitstek de plaats om die trots op de eigen dieren met iedereen te delen.'

DENEMARKEN

Vier keer nationaal kampioen

Zeventien jaar is ze uiteindelijk geworden en ze produceerde meer dan 150.000 kg melk. En of dat niet genoeg is, werd de Deense Raunhøj Nixon Pretty vier keer (2006, 2007, 2009 en 2011) uitgeroepen tot kampioene tijdens de nationale keuring in Herning. De Kol Nixondochter van de familie Therkildsen uit Hjorthøj was jarenlang een van de bekendste Deense keuringskoeien en kreeg 92 punten.

NRM eert duurzame koeien

WILTINK EN JANET 347

16

LUTTIKHEDDE EN COBA'S

31

TE SELLE EN CHRISJE 48

40

VERWAIJEN EN MARIE 356

53

Video's van duurzame NRM-deelnemers op veeteelt.nl